

Poljanska 40, 1000 Ljubljana
Tel: 00386 2434 100, Fax: 00386 2434 176
www://rescen.si

***Povzetek prispevka za zbornik srečanja slikopleskarjev/ črkoslikarjev v Portorožu, 2006,
Obrtna Zbornica Slovenije***

<p>MATEJA KAVČIČ, univ.dipl.inž.arh., konservatorsko restavratorska svetovalka vodja arhitekturnega oddelka Tel: +386 (0) 1 2343 122 Gsm: + 386 (0)31 882 115 e-pošta: mateja.kavcic@rescen.si</p>	<p>Mag. MARKO BUTINA konservatorski restavratorski svetovalec, vodja oddelka za slikarstvo, Tel:+386(0)12343126 Gsm: +386(0)41810 210, e-pošta: marko.butina@rescen.si</p>
--	---

**Varovanje spomeniških vrednot pri izvajanju slikopleskarskih del v
objektih kulturne dediščine**

Razvoj sodobnih tehnologij v gradbeništvu je v drugi polovici 20. stoletja zaznamoval tudi obnovo stavbne dediščine. Današnji izvajalci so večji le sodobnih tehnologij, ki pa so se izkazale za nezdržljive s historičnimi. Storjenih je bilo mnogo napak, uporabljeno mnogo neprimernih gradiv, posledice pa so vidne poškodbe, hitrejši propad in nekakovostno obnovljena dediščina. Tradicionalne veščine in znanja, s katerimi je edino možno izvajati dobro obnovo, so pozabljene ali odrinjene na rob. Pridobivanje ustreznih izvajalcev je toliko bolj pereče tudi v restavratorskih posegih in izvedbah obnove na kulturnih spomenikih, ki se rešuje z redkimi priučenimi ekipami in podjetji, katerih znanje temelji na izkušnjah peščice še živečih mojstrov. Za nekatere obrti jih lahko preštejemo na prste ene roke, nekatera mojstrska znanja, na primer štukaterstvo, rezbarstvo, dekorativno slikarstvo, pa so že skoraj povsem izgubljena. Izvajajo jih večinoma visoko specializirani restavratorji brez ustrezne podpore in sodelovanja obrtnikov. Kje se restavrator pri svojem delu sreča z obrtnikom? V slikopleskarstvu so to nedvomno poslikave arhitekturnih členov, različne tehnike beljenja in stenskega dekorativnega slikanja. Originalna tehnologija, v kateri so bili ti segmenti dediščine izvedeni, je pretežno tehnologija apna, ki jo danes obvladajo (ali hočejo izvajati) le še redki mojstri.

Kaj je sploh vsebina in namen naše restavratorske službe in zakaj je potrebna? Kakšne so stične točke med delom slikopleskarjev in našim delom in zakaj smo restavratorji

zainteresirani, da slikopleskarji poznajo naše delo? Kaj so stenske poslikave, kakšen je bil razvoj tehnologije stenske poslikave, katere so vrste stenskih poslikav glede na način dela? Kakšna je tehnologija poslikav nasploh in katere napake so se dogajale v preteklosti, zaradi česar je naše delo včasih zelo težko? Kako se restavratorji sploh lotimo posegov na freskah, na kaj moramo paziti in na kaj lahko naletimo pri posegih v stari stavbi? Vsak poseg v stavbno dediščino mora v začetku izpolniti vsaj dva osnovna pogoja za začetek restavratorskega dela: odpraviti vlago, za kar so nam na voljo različne tehnologije (drenaža, kritina...) ter sondiranje, kar pomeni, raziskati ključne sestavine poslikav in spoznavanje problema. Restavratorski poseg na poslikavah je zahteven sklop različnih tehnologij, kot je na primer pozidavanje večjih poškodb v steni, nivojsko zapolnjevanje manjkajočih plasti ometa, injektiranje odstopljenih plasti stenskih poslikav.

Restavratorski center je zaradi problematike pomanjkanja usposobljenih izvajalcev s področja obnove stavbne dediščine skupaj s Srednjo gradbeno, geodetsko in ekonomsko šolo Ljubljana, Srednjo poklicno šolo izvedel že niz usposabljanj za različne poklice – kamnoseke, zidarje, slikopleskarje, mizarje. Rezultat skupnih prizadevanj za dvig izvedbenih standardov v obnovi so tudi izdelani poklicni standardi za sedem poklicev s področja gradbeništva in lesarstva, ki po zakonu o Nacionalni poklicni kvalifikaciji določajo poklicne kompetence za pridobitev certifikata za opravljanje poklica. V prihodnosti bo to pomembna referenca za opravljanje restavratorskih posegov na stavbni dediščini. Prvih sedem poklicev jo formalno priznanih od leta 2002. Za področje gradbeništva in lesarstva so oblikovani standardi in katalogi za naslednje poklice:

- kamnosek / kamnosekinja, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- krovec – klepar / krovka - kleparka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- pečar / pečarka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- slikopleskar – črkoslikar / slikopleskarka - črkoslikarka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- tesar / tesarka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- zidar / zidarka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka
- mizar / mizarka, restavratorski sodelavec / restavratorska sodelavka.

Podrobne kataloge znanj in poklicne standarde si lahko ogledate na spletni strani: <http://ris.cpi.si/>, poročanja o dosedanjih usposabljanjih pa na spletni strani Restavratorskega

centra: <http://rescen.si>. V usposabljanja, ki jih bomo organizirali v prihodnje, pa so vabljeni vsi, ki želijo sodelovati pri kakovostni obnovi stavbne dediščine.

Dediščina slikopleskarstva, demonstracija pleskanja v fresko tehniki, delavnica Apno in apnene tehnologije, Prapreče pri Lukovici, 2003

Vipava, delavnica sliošleskar/črkoslkar, restavratorski sodelavec, Phare, junij 2005